No. 86. 1841.

VLISSINGSCHE COURANT.

Woensdag 21 Julij.

INGEZONDEN STUKKEN.

Verslag der Gedeputeerde aan de Provinciale Staten van Zeeland.

IV.

"Ofschoon," zeggen H. E. G. A., » de toestand van handel en zeevaart in deze provincie thans nog ver verwijderd is van die milde bronnen op te leveren, welke in vroegeren tijd zoo ruim vloeiden, zoo wordt echter, bij *een terugblik op de laatst voorgaande jaren, daarbij eenige vooruitgang bespeurd*, waarmede UEd. Groot Achtbare, zoo wij vertrouwen; bij het vernemen der volgende bijzonderheden, geheel zullen kunnen instemmen."

Welligt ware die instemming niet zóó geheel volledig geweest, ware er in het verslag, in stede van enkel van het jaar 1840 te gewagen, een overzigt gegeven over de laatste jaren, hetgeen *wy* hier doen willen:

BINNENGEKOMEN SCHEPEN TE MIDDELBURG.

1836 – 25. als v. Batav. 4.	Surin. 2.	Engel.,	Oostz. enz.	19.
1837 – 37. « « « 5.	« 2.	« 13.	«	17.
1838 – 31. « « « 4.	« 3.	« 19.	«	5.
1839 – 22. « « « 5.	« 1.	« 14.	Belgie	2.
1840 – 23. « « « 4.	« –	« 17.	niet opgeg.	2.

Hieruit blijkt dan, dat in 1840 14 schepen MINDER dan in 1837, en 8 MINDER dan in 1838 zijn binnengekomen; en dat indien 1840 een drietal schepen uit Engeland, (denkelijk KOOLSCHEPEN voor de consumtie en niet voor wederuitvoer door den handel,) tellen mag, dan in 1839, daarentegen *twee* schepen uit *Batavia* en *Suriname* minder op de lijst worden aangetroffen, dan in *dat* jaar.

Het zal nu wel geen betoog behoeven, dat, wilde men ook alleen eene vergelijking maken met 1839 en niet, zoo als het verslag zegt « een terugblik op de *laatste jaren* slaan, dan nog de aankomst van 3 der gezegde Engelsche scheepjes meer en 2 Oost- of Westindievaarders *minder*, geenszins kan gezegd worden, van vooruitgang van den eigenlijken HANDEL te getuigen, evenmin als dit geschiedt door het beduidend verschil tusschen 1840 en de jaren 1837 en 1838, hierboven aangewezen.

Te *Vlissingen* zijn, het is waar, 6 schepen meer aangekomen dan in 1839, doch neemt men het gemiddeld getal van de *over de 5 laatste jaren* aldaar binnengekomene, dan komt het jaar 1840 nog ½ schip te kort: dus *hier* ook al geen vooruitgang, bij het slaan à *van een terugblik op de laatste jaren.*"

Er wordt van de uitgevaren schepen te Vlissingen wel gezegd: (bladz. 46 van het verslag,) « waaronder 8 naar Faro, voor den zoogenaamden kusthandel, welke handel, te oordeelen naar de meerdere beweging der vaartuigen, met welke die gedreven is, in 1840 eenige meerdere levendigheid *schynt* te hebben ondervonden."

De beweging van schepen op zich zelve levert echter nog geen bewijs op voor levendiger *handel.* Dit moet uit den meerderen uit- en invoer blijken van handelsartikelen; en wij kunnen nu wel uit het verslag zien, wat er over de geheele Provincie uit- en ingevoerd is, (hetgeen wij nader zullen opgeven;) doch niet, in hoeverre *Vlissingen* daarin een evenredig of grooter deel heeft, dan vroeger.

Te *Zierikzee* en *Brouwershaven* zijn in 1840 13 schepen ingeklaard, dat is 3 stuks minder, dan in 1839. Om billijk te zijn moeten wij hier echter zeggen, dat daar in 1836, 1837 en 1838 telkens slechts 8 schepen waren binnengekomen, en het middengetal over de 5 jaren dus bedraagt 10,6, jaarlijks, er op *deze* plaatsen een vooruitgang van 2,4 schip valt aan te wijzen, hetgeen meer bijzonder de stad Zierikzee betreft. Noemt men echter het middengetal van de stad Middelburg over de 5 jaren, dan moesten in 1840 zijn binnengekomen 27,6 schip; en daar er slechts zijn aangekomen 23, zoo is het verlies of vermindering hiervan 4,6, en dus *meer* dan er te Zierikzee en Brouwershaven aan vooruitgang valt op te merken.

Wij meenen onze lezers geene ondienst te doen met een overzigt der aangevoerde handelsartikelen in de 4 laatste jaren, (zoo als die bij de verslagen zijn opgegeven; van 1836 vonden wij de opgaaf niet gedetailleerd.)

Daaruit zal men dan zien, dat de aanvoer van de meeste gewigtige handelsartikelen, in stede van te zijn toegenomen, integendeel zijn verminderd.

Handels-artikelen.	1837.	1838.	1839.	1840.
Koffij, Balen of Zakken.	26.339	31.246	23.614	21.219
Dito Vaten.	—	—	250	441
Suiker, Canassers.	7.618	7.833	9.477	7.047
Dito, Kranjangs.	—	776	—	—
Dito, Vaten.	441	496	317	—
Steenkolen, Ponden.	5.673.631	6.687.640	4.794.000	3.671.328
Hout, Tonnen.	3.054	913	518	—
Tin, Ponden.	—	15.300	78.454	20.500
Bindrotting, Bossen.	—	9.106	4.438	5.074
Sapanhout, Ponden.	—	1.500	—	4.800
Zout, Ponden.	—	211.989	214.187	—
Oesters, Waarde in geld.	—	f 4.100	f 7.000	—
Koehuiden.	—	—	600	—
Katoenen garens, Ponden.	—	—	—	114.480
Peper, Ponden.	—	—	—	48.932

Uit dit overzigt blijkt, dat over 1840, het jaar waarvan gezegd wordt, dat het toeneming van *handel* aanwijst, mindere aanvoer dan in vorige jaren heeft plaats gehad, van de navolgende handelsartikelen.

Koffij 2395 balen *minder*, en slechts 191 vaten *meer* dan in 1839.

Suiker 2430 canassers en 317 vaten *minder*,

Steenkolen 1.122.672 pond *minder*.

Hout 518 tonnen *minder*.

Tin 57.954 pond *minder*.

Zout 214.188 pond *minder*.

En wat is er nu *meer* aangevoerd, dan in 1839?

Bindrotting 636 bossen *meer*.

Sapanhout 3300 pond *meer*.

Katoenen garens 114.480 pond *meer*.

Peper 48.923 pond *meer*.

Vrage nu, of *dit* meerdere, bij vergelijking met het mindere, als toereikend te beschouwen is, wij zeggen niet om *voortgang* van den HANDEL in 't algemeen aan te toonen, maar om te bewijzen, dat er *geen achteruitgang* heeft plaats gehad?

In *ons* oog volstrekt niet.

Het *mindere* bedraagt veel meer dan het *meerdere* aangevoerde.

Het kan wel mogelijk zijn, dat H. E. G. A. van al de artikelen geene volledige opgave gedaan, of kunnen doen hebben; maar de onderstelling is toch op bladz. 46 van het verslag uitgedrukt, dat de Provinciale Staten, « bij het vernemen der volgende bijzonderheden, geheel « zullen kunnen instemmen, dat er, bij een terugblik op « de laatst voorgaande jaren, in handel en scheepvaart « eenige voortuitgang wordt bespeurd."

Ook staat er op bladz. 48: « Tegenover *deze verschyn-* « *selen van herlevende handel en zeevaart*, *wordt hier en* « *daar eenen* [een] *eenigzins verminderden welstand by* « *sommige fabrieken en trafyken opgemerkt*" enz.

Hieruit blijkt dus, dat Heeren Gedeputeerde Staten willen, dat uit de opgaven, *die door H. E. G. A.* geleverd worden, zal moeten worden gezien, dat in 1840, bij vergelijking met de laatst voorgaande jaren *vooruitgang* heeft plaats gehad, en wij vragen het elken onpartijdige of niet door het bovenstaande overzigt, immers wat de *aanvoeren* en het *getal binnengekomen* schepen betreft, veeleer het tegenovergestelde bewezen wordt.

Het zijn dus alleen de *uitgevoerde* artikelen, welke vooruitgang van handel en scheepvaart voor Zeeland zouden moeten aanwijzen, en dáár vinden wij een verschil, bij vergelijking met 1839, in voordeel van 1840:

77.907 pond suiker.

~~[illegible]~~

19.965 pond gekorven tabak en voor

f 257.628 katoenen manufacturen en eenige geringe handelsartikelen naar Batavia.

Dit is alles; en dit moet nu goed maken zoowel de *mindere aanvoeren* van onderscheidene belangrijke handelsartikelen, als het (gemiddeld genomen) kleiner getal binnen gekomen schepen, dan in de laatste jaren werden ingeklaard; dit moeten nu « verschijnselen" genoemd worden « van herlevende handel en zeevaart."

Wat gezegd wordt van den bloeijenden staat der scheepstimmerwerven te Middelburg en Zierikzee, het lijdt geen twijfel, of H. E. G. A. waren, tijdens het stellen van het rapport, reeds bekend met den ongunstigen invloed, dien het besluit der Handel-Maatschappij, wegens het niet meer bevrachten van nieuwe schepen, ook op dezen tak van industrie zal moeten uitoefenen, en zoo wij vernemen reeds voor vele werklieden uitgeoefend heeft; en zoowel *dit*, als dat aan de Rijkswerf te Vlissingen zooveel vermindering van werkvolk en loon heeft plaats gevonden, *kon* zeer gevoegelijk en had welligt *behooren* te zijn aangestipt, om de uitzigten niet gunstiger te doen voorkomen, dan zij werkelijk zijn.

Dan het geheele verslag toont de strekking aan, om alles op het gunstigste en schoonste voor te stellen; om daardoor alle denkbeeld te verwijderen, als hadde Zeeland inderdaad krachtdadige opbeuring, afdoende hulp noodig, om in stede van *achteruit* in het vervolg *vooruit* te gaan.

Zulk een schijnbaar gunstige toestand moet wel meer vereerend zijn voor de bestuurders van het gewest; moet wel meer genoegen en gerustheid verschaffen aan den Vorst, die zulk een verslag leest, en het er voor houdt, dat op de daadzaken niets valt af te dingen; maar het is alles behalven bevredigend voor de bevolking, die reikhalzend naar opbeuring, naar middelen van bestaan, naar meerdere bronnen van welvaart uitziet, dan er in waarheid binnen Zeeland gevonden worden; en die moet vreezen, dat zulke fraaije verslagen alle pogingen zullen verijdelen, welke uit haren boezem mogten worden aangewend, om meerdere werkzaamheid en vertier te doen ontstaan, — voor zoover daartoe slechts eenige opoffering van Rijkswege mogt gevorderd worden.

Het is dan in het belang dier bevolking, en ter verwezenlijking zoo mogelijk harer hoop en van haar verlangen naar verbetering, inzonderheid ook ter opbeuring van den minderen stand, dat wij gemeend hebben, onze bedenkingen op het onderwerpelijke verslag met vrijmoedigheid te moeten mededeelen, en daardoor een tegenwigt te doen ontstaan, ten opzigte van al het fraaije, bekoorlijke en lieftallige, hetwelk in dat verslag wordt aangetroffen.

Wanneer wij zoo onophoudelijk, in het belang inzonderheid ook der mindere standen, op hetzelfde aanbeeld slaan, en de verbetering van derzelver lot zóó ernstig inroepen; wanneer wij niet kunnen dulden, dat, tegen de klaarblijkelijkheid aan, dat lot als gunstig en vooruitgaande wordt afgeschilderd, terwijl het van lieverlede verergert; wanneer wij het *egoismus* dier mannen doen in het oog vallen, die het oude en gebrekkige krampachtig willen vasthouden, en als deugdelijk voorstellen, omdat het *hun* en de *hunnen* daarbij zoo uitermate welging; — dan zijn wij reeds bij voorraad verzekerd, dat dit ons werk ons de vereerende bijnamen van ontevredene, van tweedragtzaaijer, onruststoker, eerzuchtige en dergelijken onmisbaar bij menigte zal op den hals halen; dat wij, bij zekere klasse van menschen, welligt als een *paria* zullen beschouwd en geschuwd, en zoo 't kan vervolgd worden.

Weet men echter waarin wij onzen troost vinden, wanneer wij indrukken ontvangen, welke ons de overtuiging geven, dat het zóó is en zóó zijn zal?

Wij slaan dan, in onze oogenblikken van verpozing, het een of andere werk op dier *andere* soort van mannen, welke reeds voor lang denzelfden arbeid ter hand

namen, als wij pogen te verrigten; en het verkwikt ons aan, dat wij, bij deze, denkbeelden, gevoelens en grondbeginselen aantreffen, welke te ontberen of te verzaken ons als de grootste straf, de grievendste vernedering voor den redelijken mensch zouden toeschijnen.

Het verkwikt ons, b. v. wanneer wij DE LAMARTINE, dien geloovigen dichter, dat verheven genie, dien welsprekenden vertegenwoordiger des volks, dien wijsgeer en staatsman, dien vriend der menschheid, hooren verklaren. (*)

« De staatkundige en maatschappelijke denkbeelden, « welke de verstandelijke wereld in beweging brengen, « en ook mij-zelven steeds ernstig bezig hielden, ontrukken mij voor hoogstens twee of drie jaren aan de dichterlijke en wijsgeerige gedachten, welke ik op veel hoogeren prijs schat, dan die der staatkunde."

« De dichtkunst is het *denkbeeld*; de staatkunde is de « *zaak*: zoover het denkbeeld boven de zaak verheven is, « zoover is het de dichtkunst boven de staatkunde. Doch « de mensch leeft niet enkel van denkbeelden, (idealen). « Zij moeten met vleesch en been bekleed, moeten verwezenlijkt en zamengetrokken worden in de maatschappelijke instellingen. Er zijn tijdperken, in welke die Instellingen, die de gedachte der menschheid vertegenwoordigen, geordend en in levende kracht zijn; dan « gaat de maatschappij, op zich zelve steunende geregeld « haren gang, en de gedachte kan zich er van aftrekken « en in de orden en sferen harer keuze leven en zich bewegen."

» Er zijn *andere* tijden, in welke de instellingen, door « de eeuwen versleten, van alle zijde in puin storten, en « waarin ieder zijnen steen en zijn cement moet aandragen, om « eene nieuwe schuilplaats voor de menschheid op te rigten."

« Het is mijne overtuiging, dat wij ons in een dier gewigtige tijdvakken van maatschappelijke vernieuwing en « herbouw bevinden." (§)

» Het betreft niet alleen de vraag, of de magt uit deze « of die koninklijke handen in gene volksgezinde zal « overgaan; of het de adel, de geestelijkheid of de burgerijen zijn zullen, welke de teugels der nieuwe regeringen zullen in handen nemen; of wij ons *koningryken* dan « *republieken* noemen zullen; het geldt meer: HET GELDT « DE BESLISSING, OF HET ZEDELIJKE, HET GODSDIENSTIGE, « HET LIEFDERIJK EVANGELISCHE DENKBEELD IN HET STAATKUNDIGE ZAL WORDEN IN DE PLAATS GESTELD VAN HET « DENKBEELD VAN HET EGOÏSMUS; — OF DE GODHEID, IN » DE MEEST WERKDADIGE BETEEKENIS VAN DIT WOORD, « EENS EINDELIJK IN ONZE WETGEVINGEN ZAL AFDALEN; OF « ALLE MENSCHEN EINDELIJK ZULLEN TOESTEMMEN, IN ALLE « ANDERE MENSCHEN SLECHTS BROEDERS TE ZIEN, DAN WEL « OF MEN ZAL VOORTGAAN, DEZE ALLEEN ALS VIJANDEN OF « ALS SLAVEN TE BESCHOUWEN. Het denkbeeld is rijp; « de tijden zijn beslissend; een klein getal denkende mannen, toevallig behoorende tot de onderscheidene standen, « aan welke de publieke opinie eenen naam geeft, draagt « dit vruchtbare denkbeeld in hoofd en hart."

« Ik ben" (zegt DE LAMARTINE) « van het getal dergenen, die, zonder geweld, maar met vrijmoedigheid en « met geloof, willen trachten, ten laatste dat denkbeeld « te verwezenlijken, hetwelk niet te vergeefsch van af « den tijd, dat het verhevene brein van CHRISTUS deszelfs « gedachten aan de aarde mededeelde, tot op dien van « FÉNELON, alle hoofden bezig hield, welke boven het « standpunt der gewone menschen verheven waren. De « onkunde, de schroomvalligheid der regeringen dienen « ons en banen ons den weg; zij ontstemmen achtervolgelijk onder alle partijen die mannen, welke eenen helderen vooruitzienden blik, en edelmoedigheid in het hart « hebben."

« Ieder oogenblik de logenachtige zinnebeelden meer « ontsluijerd ziende, door welke zij zich niet langer vertegenwoordigd vinden, scharen deze mannen « zich rond het *denkbeeld* alleen, en zij zullen de magt der « menschen tot zich trekken, indien zij de magt Gods « begrijpen en indien zij, ten gevolge hunner belangeloosheid en van hun vertrouwen op de toekomst, verdienen, « dat die magt hen schrage."

Zulke gedachten, wij herhalen het, troosten, verkwikken, bemoedigen en versterken, wanneer de onbillijkheid, de onverschilligheid, de miskenning, de kleinmoedigheid, of de beleedigde trots van sommige menschen ieder hun contingent leveren, om den zwakken arbeider neêr te drukken en hem soms de handen moedeloos bij het ligchaam te doen nederzinken.

Zij verleenen dan als 't ware een nieuw geloof, eene verlevendigde hoop, eene verjongde kracht; zij boezemen zelfsvertrouwen in, om moedig de zwakke krachten met die van zoovele anderen te vereenigen, tot den opbouw « *eener nieuwe en betere schuilplaats voor de menschheid.*"

(*) In zijn' uitmuntend stuk: Les destinées de la Poésie.

(§) Ook dit is onze overtuiging.

NIEUWSTIJDINGEN

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15 Julij. Men meldt uit Munster dd. 13 Julij. Eene dezer dagen hier aangekomene deputatie der Nederlandsche Katholijken had heden de eer, den Hoogwaardigen Heer *Clemens Augustus*, aartsbisschop van Keulen, een kostbaar kruis, als geschenk van de Katholijken der beide Nederlanden, ter hand te stellen. Nadat de gedeputeerden zich in de voorkamer van den Heer aartsbisschop geschaard hadden, vielen zij bij het binnen treden van den geëerden kerkvorst op de knie en smeekten zijnen zegen af voor hen en voor de landen, door welke zij afgevaardigd waren. Daarop openbaarde de pastoor *Wolf* uit Nijmegen in eene korte aanspraak de gevoelens, welke alle katholijken Nederlanders jegens den Rijnschen opperherder bezielden. Diep ontroerd en erkentelijk ontving de aartsbisschop deze door het hart gesprokene woorden, verzocht om de beden der Nederlandsche Katholijken voor zich en zijne kudde en beloofde in zijn gebed ook hunner indachtig te zijn.

Het kruis, hetwelk de deputatie overbragt, is zeer kostbaar, en wordt met het kastje, waarin zich hetzelve bevindt op ƒ 50,000 Holl. geschat. Maar de geschiedkundige waarde van dit kruis is nog van veel hoogere waarde. Hetzelve werd door Paus *Martinus V* (overleden in 1431), aan het Agnieten klooster bij Geertruitenberg geschonken, en kwam tijdens den afval der Nederlanden in handen der Hollandsche Hervormden. Door een gemengd huwelijk, uit hetwelk de Kinderen Katholijk werden, kwam hetzelve weder in Katholijke handen, en is thans bestemd om in de huiskapel van den aartsbisschop *Clemens August* te prijken.

FRANKRIJK.

PARIJS den 15 Julij. Gisteren is de raad van ministers den geheelen avond bijeen geweest, naar men meent ter zake van de Toulouzer onlusten. Tot welke maatregelen er besloten mag zijn is nog niet bekent, maar het bevestigt zich, dat verscheiden regementen bevel ontvangen hebben om naar die stad op marsch te gaan. Heden verneemt men niets van verdere wanorden te Toulouze zelf; maar de brieven zeggen, dat al de naburige departementen in gisting raken. Ook doet er zich in die stad een verschijnsel op, dat niet genoeg betreurd kan worden, te weten eene verbittering en vijandschap tusschen de burgers en de militairen. Waar deze laatste verschijnen, worden zij, zoo al niet met daden dan toch met woorden, beleedigd. Zelfs is de staaf, toen hij den 11. in groot uniform een bezoek bij den nieuwen prefekt ging afleggen, op de straten met gefluit en uitjouwingen begroet. Daar en tegen hebben officieren zich in de bureaux van de Toulouzer *Emancipation* (althans volgens het verhaal van dat blad) zeer onbetamelijk gedragen en den bestuurder der inrigting met stokslagen bedreigd. De heer heeft hun, volgens landsgebruik, wegens hetgeen waarover zij klaagden, voldoening in een tweegevecht aangeboden, hetgeen niet aangenomen is; doch zoodra het geval bekend werd, zijn eene menigte officieren der nationale garde hem komen aanbieden, om nevens hem de zaak der bevolking tegen de militairen te verdedigen.

MENGELINGEN.

LANGZAME VOORTGANG DER CONSTITUTIONEELE BEGRIPPEN IN NEDERLAND.

(Uit de Catholyke Nederlandsche Stemmen.)

Sedert zes en twintig jaren is *Nederland* een constitutioneel koningrijk: lang genoeg voorwaar, om de constitutioneele begrippen te zien ontwikkelen; en toch had men er tot hiertoe weinig of geen denkbeeld van; of, om beter te spreken, eene heerschzuchtige oligarchiesche partij, nam alle middelen te baat, om, somwijlen zelfs door de vrij verklaarde drukpers te kluisteren, de ontwikkeling der constitutioneele principes te beletten. Het was die partij, die, toen *Belgie* het constitutioneel beginsel wilde doen gelden, de toevlugt nam tot regterlijke vervolgingen en kerker straffen, daardoor de Belgen verbitterde en de scheuring van het rijk te weeg bragt.

Geestdrift, bij een groot gedeelte der natie uit liefde voor het huis van *Oranje* geboren; bij een ander gedeelte, uit haat tegen de Belgen ontstaan; bij nog een ander gedeelte door gekrenkt egoismus opgewekt, belette, gedurende de eerste jaren na de scheiding van *Belgie* alle ontwikkeling van het constitutioneel principe; dezelfde personen werden jaar op jaar, als of het zoo behoorde, tot leden der Provinciale Staten herkozen; de Provinciale Staten herkozen op hunne beurt, immer dezelfde mannen, tot leden der Tweede Kamer, zonder dat zulks krachtdadig door de drukpers werd gegispt. Hier en daar verhief zich wel eene stem in de woestijn, maar zonder algemeenen weerklank te vinden.

Geheel anders echter is het dit jaar geweest, alle redenerende dagbladen, zelfs het *Amsterdamsche Beursblad*, hebben zich vóór de verkiezingen van 1841, ten voordeele van echt constitutioneele mannen uitgelaten; allen hebben geijverd tegen de herkiezing van bevoorregte jazeggers! De Provinciale Staten, die geen gehoor aan deze volksstem geven, zullen den algemeenen blaam niet ontgaan; dit is een aanvankelijke voortgang, die opmerking verdient, en waartegen, op den duur het heerzuchtig egoismus eener tot hiertoe schier alvermogende partij niet bestand zijn zal. En wanneer eens alle welgezinde burgers regt zullen begrijpen, dat verschil van godsdienst geenerlei grond behoord op te leveren, om, in het beheer van burgerlijke zaken, de voorkeur te geven aan onkundige of baatzuchtige manen, omdat zij tot deze of die godsdienstgezindheid behooren, boven regtschapene, belanglooze, vrijheidlievende mannen, omdat deze andere godsdienstbegrippen aankleven; wanneer allen den godsdienst zullen beschouwen, zooals hij waarlijk is, als eene geheel geestelijke zaak, en afgescheiden van de tijdelijke belangen, zal de ontwikkeling van het constitutioneel beginsel niet meer kunnen worden tegengehouden. Wie dus het doel wil, moet ook de middelen willen, dat men alzoo, in alles wat betrekking tot de burgerlijke zaken heeft, de godsdienst buiten het spel late: en dat men in zaken van godsdienst allen gouvernementalen invloed bestrijde en tracht te te weren; zooals wij ons beroemen kunnen immer te hebben gedaan. Dat de regten en vrijheden van allen ook allen heilig zijn en blijven; dat men voortaan in een land als het onze geenen burgerlijken voorrang aan de belijders van dezen of dien godsdienst trachte te geven; dat men niet vrage: is dezen of die candidaat voor eenen geringspost, burgerlijk ambt of regterlijke bediening, of voor den gewigtigen post van volksvertegenwoordiger Roomsch of Protestantsch? Maar: is hij een ervaren kundig, regtschapen, belangloos man? En dat men aan zulken de voorkeur geve: dan zal zich in ons vaderland het echt constitutioneel beginsel, langzamerhand en zonder schokken, tot geluk des volks ontwikkelen. Wil men daarentegen de godsdienstige en burgerlijke belangen der Nederlanders, het tijdelijke met het geestelijke blijven verwarren, dan zal men wel verre van ooit een heilzaam doel te bereiken, eene spanning doen onstaan, die eindelijk tot geweldige schokken aanleiding kan geven.

ADVERTENTIEN.

Te Vlissingen, bij C. J. DE SWART.